บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จี้กุ่งเป็นชื่อท้องถิ่นของจิ้งหรีดขนาดใหญ่ชนิดหนึ่งในภาคเหนือ ชอบอาศัยอยู่ตามดินร่วนปนทราย ที่สูงพ้นระดับน้ำท่วม ในสวนผลไม้ต่าง ๆ สนามหญ้าทั่ว ๆ ไป (วันชัย, 2543) และชอบขุดดินทำรู อยู่ตามคันนา ทุ่งหญ้า หรือแม้กระทั่งบริเวณบ้านเรือน(เพ็ญนภา และกัญจนา, 2542) ความจริงแล้วจี้กุ่งจัดเป็นแมลงศัตรูของพืชผัก พืชไร่ และไม้ดอกไม้ประดับ (วันชัย, 2543) แต่สำหรับคนทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถือว่าจี้กุ่งเป็นแหล่งอาหารโปรตีนพื้นบ้านอีกแหล่งหนึ่ง ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการนำมาบริโภคตามฤดูกาล เนื่องจากจี้กุ่งมีขนาดค่อนข้างใหญ่ เนื้อมาก มีส่วนที่กินได้สูงถึงร้อยละ 91 และมีคุณค่าทางอาหารสูง โดยมีโปรตีนสูงถึง 12.8 กรัมต่อน้ำหนักแห้ง 100 กรัม (พงศ์ธร และประภาศรี, 2526; สุเทพ และคณะ, 2537) ส่วนใหญ่สามารถพบและหาจี้กุ่งได้จากแหล่งอาศัยตามสภาพธรรมชาติ รูปแบบในการนำจี้กุ่งมาปรุงอาหารมีหลายประเภท เช่น การคั่วใส่เกลือ ปิ้ง ย่าง ทอด และทำน้ำพริก เป็นต้น

ในปัจจุบันจี้กุ่ง เริ่มจะหายากในสภาพธรรมชาติ เพราะคนในท้องถิ่นโดยเฉพาะทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมบริโภคกันอย่างแพร่หลาย ประกอบกับทางร้านอาหารตามที่ต่าง ๆ รับซื้อไปเป็นอาหารรายการพิเศษของแต่ละร้าน และในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรค แมลง และวัชพืชต่าง ๆ ทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการดำรงชีวิตของจี้กุ่งด้วย เนื่องจากจี้กุ่งเป็นแมลงที่กินพืชเป็นอาหาร จี้กุ่งจึงไม่มีโอกาสได้ขยายพันธุ์ เป็นเหตุให้จำนวนประชากรของจี้กุ่งลดลงอย่างรวดเร็ว

ถ้าสามารถเพาะเลี้ยงจี้กุ่งได้ ก็จะมีจี้กุ่งไว้บริโภคอย่างเพียงพอ และนำไปจำหน่ายสู่ท้องตลาด ก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้เพาะเลี้ยง อาจเป็นอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริมอีกอาชีพหนึ่งได้ ในขณะเดียวกันยังขาดความรู้ความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานทางด้านชีววิทยา พฤติกรรมต่าง ๆ และอาหารของจี้กุ่ง

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับ ชีววิทยา อาหาร และพฤติกรรมต่าง ๆ เบื้องต้นของจี้กุ่ง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นแนวทางในการเพาะเลี้ยงขยายเพิ่มปริมาณจี้กุ่งที่เหมาะสมเพื่อการค้า หรืออาจเป็นประโยชน์ต่อแนวทางในการอนุรักษ์จี้กุ่งทรัพยากรธรรมชาติต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาชีววิทยาของจี้กุ่ง *Brachytrupes portentosus* Lichtenstein ในห้องปฏิบัติการ
2. เพื่อศึกษาอาหารที่เหมาะสมในการเพาะเลี้ยงจี้กุ่ง *Brachytrupes portentosus* Lichtenstein ในห้องปฏิบัติการ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University